

Platzer Ferencz: A kivándorlásról.

Bernáth Józef: A vándorgyűlés emlékémeiről.

Ifj. Kiss Ferencz: A cukorgyártásról.

A tudományos estélyeken a következő népszerű előadások tartottak:

Faragó Gyula hazánk kisdedeinek egészségi állapotáról és halandóságáról értekezett, kimutatván a kedvezőtlen statisztikai adatokat. Javítására a felvilágosodottság terjesztése az egyedüli, a melyet kalendáriumokban s más kis iratokban kellene terjeszteni, s sürgetően intézkedni kellene törvényhozásunknak a gyermekek védelméről.

Antolik Károly a Nap erejéről és hatásáról tartott előadást, összegezvén az idevágó kutatások eredményeit.

Horváth Géza tanulságos előadásában a filloxerával és az ellene való védekezéssel behatóan foglalkozott.

Oláh Gusztáv »a társadalom fizio-lógiája« címen tartott előadást.

Fényes Dezső a fényképészet mai haladásairól tartott előadást számos kísérlettel és mutatvánnyal.

Edelmann Sebő az elektromos gyűjtő telepeket ismertette behatóan, s a Farbaki-Schenek-féle akkumulátorral számos felvilágosító kísérletet mutatott be.

Sassy János a kórházak vasárnapjáról tartott előadást.

Ez előadásokon kívül a vándorgyűlés tudományos eredményeihez tartoznak ama munkák is, melyeket a tagoknak kiosztottak, továbbá a gyűléssel kapcsolatos kiállítások is. A kiosztott munkák közül legfontosabbak a következők:

Nagyvárad természettája; szerkesztette Bunyitay Vincze. E munka magában foglalja Nagyvárad földrajzi leírását, domborzati viszonyait, geológiai leírását, növényvilágát, faunáját, a környezeti vizek mikroszkópi, valamint a biharmegyei barlangok állatvilágának felsorolását.

A *Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűlésének története* 1840-től 1890-ig; írta Dr. Chyzer Kornél. E munka a vándorgyűlések ötvenéves történetének hű tükré, a mely előnkbe tárja az elért eredményeket, s megvilágítja a vándorgyűlés felszázados mozgalmait és az elért eredményeket az egészségügy, a fürdők és ásványvizek kérdése, a természettudományok, a régészet, a mezőgazdaság ügyében és a társadalmi téren. Számot ad a gyűlések tagjairól, a munkálatok tartalmáról szakok szerint stb. A félszázad alatt tartott 24 gyűlésen 11,011 tag vett részt összesen. A huszonnégy darab munkálaton kívül, a melyek összesen 798 íven 854 értekezést tartalmaznak, maradandó becsűek azon könyvek,

a melyek a nagygyűlések* alkalmából megjelentek. Van köztük 21 megyei vagy városi helyrajzi munka, 11 fürdő-leírás, egy orvostudományi műszótár, egy ismeretterjesztő, 36 egyéb mű és rőpirat, két kép és két külön térkép.

Belényes és vidéke, szerkesztette Hegyesi Márton; kalauzál szolgál a Bihar-hegység Belényes-Rézbánya-Vaskóh környéki részének ismeretéhez.

Élesd vidéke, szerkesztette Hegyesi Márton, szintén kalauz Élesd környékére.

A vándorgyűléssel kapcsolatos *kiállításban* a következők vettek részt: H a z s l i n s z k y vasas foszfor, vasas pepton és pepsin pasztillákkal; Z o l t á n és B á c s k a i oltó anyagokkal és eszközökkel; G a r r a i sebészeti műszerekkel és elektromos gépekkel; S i g m u n d természetes vasláp-terményekkel; P é c s i oltónyirokkal és a himlő-oltásra vonatkozó táblázatokkal; R e i c h e r t mikroszkóp, mikrotóm, egyszerű nagyítókkal és vérhőmérőkkel; G l a s e r v i n u m stomachicummal; B u d a i extractum fluidum hydrastis canadensis capsulákkal, gli-czerin-kúpokkal, hydrophilinnel. Nagyvárad városa számos térképet állított ki, s egyszerűsmind ott láttuk a vándorgyűlés érmeinek és nyomtatványainak teljes gyűjteményeit is.

A Nagyváradai vándorgyűlés után 70 tagból álló társaság útra kelt a Belényesvidéki hegységek megtekintésére, s öt napig tartó kirándulásában megtekintette az 1190 méter magasan, fenyvesek közt fekvő Bihar-Füredet és környékét, a pompás József-főherczeg-barlangot, a tőle nem messze levő nagyszerű sziklahasadékkal, a melyet ezúttal kereszteltek el Szabó József egyetemi tanár tiszteletére Szabó-hasadéknak a hymnus eléneklése mellett; fölkereste a kiránduló társaság a gyönyörű Bihar-kaput (Portális), azután a Kőrös eredetének nagyszerű sziklabarlangját, a rézbányai ércbányákat, s végül a zádor-fai üreget vagy Pokolkaput. Ez öt napi kirándulásban szakfériaink becses gyűjteményt szereztek össze a biharhegyvidéki ásványok, növények és állatok világából, úgy hogy e sikerült kirándulás tudományos tekintetben is szép eredményeket ért el, a mi főképen a Bihari Kárpát-egylet tisztikara fáradoalmat nem ismerő intézkedéseinek és buzgalmanak köszönhető.

Végig tekintve a vándorgyűlés lefolyásán, bizonyára azt mondhatjuk, hogy a gyűlés az eddigiekhez képest kiválóan sikerült s tudományos eredményekben gazdag és az intézmény ötven éves jubilaumához méltó volt. Sajnos, hogy hazánk orvos-és természetvizsgáló szakembereit e vándorgyűlés sem volt képes nagyobb számban összegyűjteni; a mi megint csak arra vall, hogy ez intézmény ügyeiben gyökeres és a haladó kor követelményeinek megfelelő reformokra van szükség.